

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 marca 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie – Wydział I Cywilny

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Andrzej Struzik
Sędziowie:	SSA Teresa Rak (spr.) SSA Sławomir Jamróg
Protokolant:	sekr.sądowy Katarzyna Rogowska

po rozpoznaniu w dniu 6 marca 2014 r. w Krakowie na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Sp. z o.o. w G.

przeciwko Syndykowi masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) S.A. w upadłości

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Kielcach

z dnia 26 września 2012 r. sygn. akt VII GC 197/12

1. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że nadaje mu brzmienie:

I. uchyla nakaz zapłaty wydany przez Sąd Okręgowy w Kielcach w dniu 5 czerwca 2012r. sygn. akt VII GNC 147/12;

II. oddala powództwo w zakresie dotyczącym odsetek żądanych od dnia 13 czerwca 2012r.;

III. umarza postępowanie w sprawie w pozostałym zakresie;

IV. zasądza od pozwanego na rzecz strony powodowej kwotę 21 720 zł (dwadzieścia jeden tysięcy siedemset dwadzieścia złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

2. oddala apelację w pozostałej części;

3. znosi wzajemnie między stronami koszty postępowania apelacyjnego.

UZASADNIENIE

Powód - (...) **Sp. z o.o. w G.** domagał się zasądzenia od **pozwanego** (...) **S.A. w J.** w likwidacji kwoty 1.160.211,54 zł wraz z odsetkami ustawowymi, tytułem zapłaty za dostarczone paliwo na podstawie łączącej strony stałej umowy sprzedaży z 8.05.2007 r.

Nakazem zapłaty wydanym w dniu 5.06.12 r. w postępowaniu nakazowym powództwo zostało uwzględnione. Zasądzona została również kwota 21.720 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwota 7200 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego.

W piśmie z dnia 14.06.2012r. zatytułowanym zarzuty od nakazu zapłaty Syndyk masy upadłości (...) wskazał, że postanowieniem Sądu Rejonowego w Kielcach Wydziału V Gospodarczego z dnia 13.06.12 r. ogłoszono upadłość pozwanego obejmującą likwidację jego majątku.

Postanowieniem z dnia 22.06.12r. Sąd Okręgowy zawiesił postępowanie w sprawie z powodu upadłości strony i wyznaczył syndykowi termin do oświadczenia się co do wzięcia udziału w sprawie. Ponieważ syndyk złożył oświadczenie o wstąpieniu do postępowania zostało ono podjęte z jego udziałem.

W zarzutach od nakazu zapłaty Syndyk wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz zasądzenie na rzecz pozwanego kosztów postępowania, oraz dopuszczenie wskazanych dowodów. Podnosił przy tym, że dostarczone paliwo było złej jakości na dowód czego wnosił o przesłuchanie świadka. Ponadto wskazał, że sprawa powinna być przekazana wg właściwości sędziemu komisarzowi do toczącego się postępowania upadłościowego V Gup 10/12.

Wyrokiem z dnia 26.09.2012r. Sąd Okręgowy w Kielcach utrzymał w mocy nakaz zapłaty z tym, że oznaczył jako stronę pozwaną Syndyka masy upadłości Przedsiębiorstwa (...) S.A. w upadłości. W pkt. II nie uiszczoną opłatą sądową od zarzutów od nakazu zapłaty obciążył Skarb Państwa.

Rozstrzygnięcie wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny:

Pozwanego wiązała z powodem Umowa Stałej Sprzedaży zawarta 8.05.2007 r. określająca podstawowe warunki dostaw oleju napędowego i benzyn bezołowiowych. W jej wykonaniu powód dostarczył pozwanemu w okresie od 31.10.11 r. do 8.12.2011 r. paliwo na podstawie zamówień. Dokonane transakcje zostały udokumentowane zamówieniami i fakturami, których pozwany nie kwestionował.

Dokonując oceny prawnej wskazał, że kupujący zobowiązany jest do zapłaty za dostarczony mu towar na podstawie art. 535 k.c. Zdaniem Sądu pozwany w toku postępowania w żaden sposób nie poparł zarzutu wadliwości paliwa, nie zawiadomił sprzedawcy o wadach dostrzeżonych przy odbiorze czy też po ich wykryciu w rozumieniu art. 563 k.c., a dla zachowania terminu zawiadomienia o wadach pozwany winien przedstawić stosowne dokumenty, czego w sprawie nie zrobił. Zwrócił uwagę, że pozwany nie wykazuje czy i kiedy składał reklamacje i czy zastosował się do zapisów § 3 pkt 5 umowy, która określała sposób postępowania kupującego w przypadku stwierdzenia nieodpowiedniej jakości dostarczonego paliwa. I tak: pozwany w ciągu 48 godzin miał powiadomić sprzedawcę o pobraniu próbek do badań laboratoryjnych w przypadku zastrzeżeń jakościowych, a po otrzymaniu wyniku badań przesłać je w oznaczonym terminie powodowi. Takich aktów staranności pozwany nie poczynił. W konsekwencji Sąd Okręgowy nie uwzględnił wniosku pozwanego o przesłuchanie świadka na okoliczność „wad” paliwa. Sąd Okręgowy nie uwzględnił także wniosku syndyka o przekazanie tej sprawy do postępowania upadłościowego wobec aktualnie obowiązującego brzmienia art. 174 § 1 pkt 4 i § 3 k.p.c. i utrzymał w mocy na podstawie art. 496 k.p.c.

Apelację od wyroku złożyła strona pozwana i zaskarżając go w całości wniosła o jego uchylenie w pkt. I i oddalenie powództwa jako przedwczesnego do momentu prawomocnego rozstrzygnięcia o uznaniu lub odmowie uznania wierzycelności ewentualnie o uchylenie wyroku w pkt. I i zawieszenie postępowania do momentu prawomocnego rozstrzygnięcia o uznaniu lub odmowie uznania wierzycelności.

Zarzuć mu naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ treść zaskarżonego orzeczenia, a mianowicie art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. prawo upadłościowe i naprawcze poprzez nie przekazanie sprawy do sędziego komisarza Sądu Rejonowego w Kielcach jako zgłoszenie wierzytelności.

Odpowiedź na apelację złożyła strona powodowa wnosząc o jej oddalenie w całości.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2013r. Sąd Apelacyjny zawiesił postępowanie apelacyjne wywołane apelacją strony pozwanej, wskazując w uzasadnieniu, że syndyk masy upadłości strony pozwanej, nie sporządził jeszcze listy wierzytelności, zatem nie został wyczerpany określony ustawą prawo upadłościowe i naprawcze tryb dochodzenia należności w postępowaniu upadłościowym. Wskazał przy tym, że dopiero po ewentualnej odmowie umieszczenia wierzytelności na liście postępowanie będzie mogło być podjęte przeciwko syndykowi.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja nie zasługiwała na uwzględnienie.

Argumenty apelacji, nie mogły wywołać skutku jaki z faktu ogłoszenia upadłości wywodził skarżący. Niewątpliwym jest, że ogłoszenie upadłości wywołało pewne następstwa, które niezależnie od woli stron prowadzą do częściowej zmiany rozstrzygnięcia. W pierwszej kolejności należy zaznaczyć, że ustalenia faktyczne Sądu I instancji nie budzą zastrzeżeń i nie były kwestionowane przez apelującą, zatem Sąd Apelacyjny w pełni je akceptuje i przyjmuje je za własne.

Z uwagi na ogłoszenie upadłości strony pozwanej do jakiej doszło już po wydaniu nakazu zapłaty oraz czynności podjęte w ramach tego postępowania po wydaniu wyroku, uzupełnienia wymagają ustalenia faktyczne w tym zakresie. Nie ulega wątpliwości, że postanowieniem z dnia 13.06.2012r. Sądu Rejonowego w Kielcach Wydział V Gospodarczego ogłoszono upadłość pozwanego obejmującą likwidację majątku (postanowienie k. 176). W toku postępowania upadłościowego strona powodowa zgłosiła swoją wierzytelność, która swoim zakresem pokrywała się z wierzytelnością dochodzoną w ramach niniejszego powództwa, przy czym strona domagała się odsetek do dnia 13 czerwca 2012r. oraz dodatkowo kwoty 21.720 zł tytułem kosztów procesu uwzględnionych w nakazie (zgłoszenie wierzytelności k. 315-326). W toku postępowania upadłościowego wierzytelność strony powodowej została uznana i wpisana na listę, z wyjątkiem odsetek za dzień 13.06.2012r. oraz kosztów procesu. Lista wierzytelności została zatwierdzona przez sędziego komisarza postanowieniem z dnia 14 października 2013r. (pismo k. 313, wyciąg z listy wierzytelności k. 314). Wskazane wyżej ustalenia zostały poczynione w oparciu o dokumenty pochodzące z akt postępowania upadłościowego, których prawdziwości strony nie kwestionowały.

Przechodząc do rozważań należy podkreślić, że nie mogły odnieść skutku, w postaci uchylecia wyroku, podniesione przez apelującego zarzuty, bowiem postępowanie w niniejszej sprawie zostało wszczęte przed ogłoszeniem upadłości strony pozwanej. Przypomnieć należy, że strona powodowa wniosła do Sądu Okręgowego w Kielcach pozew w dniu 29 maja 2012r., a nakaz zapłaty został wydany w dniu 5 czerwca 2012r. Fakt ogłoszenia upadłości w dniu 13 czerwca 2012r. nie mógł zatem wywołać skutku w postaci przekazania sprawy do sądu upadłościowego, bowiem skutku takiego nie przewidują przepisy prawa upadłościowego. Zgodnie z art. 145 ust. 1 ustawy z dnia 28 lutego 2003r. prawo upadłościowe i naprawcze (zwanej dalej pr.u.n.), w sytuacji za jaką mamy do czynienia gdy postępowanie zostało wszczęte przed ogłoszeniem upadłości, zaistniała podstawa do zawieszenia postępowania do czasu wyczerpania trybu dochodzenia wierzytelności określonego tą ustawą. Przy czym w przypadku umieszczenia wierzytelności na liście zaistniała podstawa do umorzenia postępowania bowiem strona dysponuje już skutecznym tytułem egzekucyjnym, co czyni bezprzedmiotowym postępowanie w tym zakresie. Zgodnie z art. 264 § 1 pr.u.n., po zakończeniu lub umorzeniu postępowania upadłościowego wyciąg z zatwierdzonej przez sędziego komisarza listy wierzytelności, zawierającej oznaczenie wierzytelności oraz sumy otrzymanej na jej poczet przez wierzyciela, jest tytułem egzekucyjnym przeciwko upadłemu. Wyciąg określający wierzytelność oraz należności uboczne, a ponadto sumy, jakie wierzyciel już otrzymał na podstawie planu podziału, stanowi tytuł wykonawczy w rozumieniu przepisu art. 777 § 1 pkt 3 k.p.c. W sytuacji zatem, gdy wierzyciel, celem prowadzenia egzekucji przeciwko upadłemu, może zaopatrzyć istniejący tytuł

klauzulą wykonalności, nie ma interesu w domaganiu się wydania kolejnego tytułu egzekucyjnego w niniejszym postępowaniu. Prawa powódki w odniesieniu do pozwanego są już bowiem chronione istniejącą zatwierdzoną listą wierzytelności. Merytoryczne rozstrzygnięcie sprawy doprowadziłoby do tego, że powódka dysponowałaby dwoma tytułami egzekucyjnymi przeciwko pozwanemu, dotyczącymi tej samej należności, co jest bezprzedmiotowe. W tym miejscu trzeba również zaznaczyć, że zgodnie z art. 146 ust. 4 pr.u.n. po ogłoszeniu upadłości niedopuszczalne jest wszczęcie egzekucji świadczeń pieniężnych z masy upadłości, co również przemawia za powyższą argumentacją. W tym stanie rzeczy zasadnym była zmiana wyroku poprzez uchylenie nakazu zapłaty w zakresie w jakim wierzytelność został uwzględniona na liście i umorzenie postępowania na podstawie art. 355 §1 k.p.c.

Odnosnie zaś żądania zapłaty odsetek należnych po dacie ogłoszenia upadłości, trzeba zaznaczyć, że kwestię dopuszczalności zaspokajania odsetek z masy upadłości reguluje aktualnie art. 92 ust. 1 pr.u.n. wskazując, że z masy upadłości mogą być zaspokojone odsetki od wierzytelności, należnych od upadłego, za okres do dnia ogłoszenia upadłości. Oznacza to, że z chwila ogłoszenia upadłości stanowi datę graniczną do jakiej można żądać zaspokojenia należności z masy upadłości. W toku niniejszego postępowania syndyk masy upadłości wstąpił do postępowania po stronie pozwanej, składając stosowne oświadczenie i postępowanie to dalej toczyło się wyłącznie z jego udziałem. Rozstrzygnięcie Sądu I instancji nie wykraczało poza roszczenie skierowane przeciwko Syndykowi, a strona powodowa w trakcie rozprawy apelacyjnej podtrzymała swoje żądanie zasądzenia od tak określonej strony, dalszych odsetek. Zauważyć w tym miejscu należy, że rozwiązanie jakie ustawodawca przyjął w ramach art. 92 ust. 1 pr.u.n. odpowiada modelowo regulacjom zawartym w art. 33 §1 i 2 wcześniej obowiązującego rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 24 października 1934r. (Dz.U.1991.118.512 j.t.). Poglądy orzecznictwa wypracowane na gruncie wskazanego przepisu zachowują swoją aktualność, zatem nie ma wątpliwości, iż dochodzenie z masy upadłości, odsetek za okres pod dniu jej ogłoszenia nie znajduje podstawy. Trzeba przy tym zaznaczyć, że regulacja wskazanego przepisu nie daje podstaw do twierdzenia, że roszczenie o należne odsetki wygasa w ogóle, bowiem bieżą one dalej względem samego upadłego, jego współdłużników czy poręczycieli (zob. III CZP 23/92, OSNC 1992, Nr 9, poz. 164). W świetle rozbieżnych poglądów doktryny i orzecznictwa można byłoby rozważyć, czy roszczenie takie kierowane przeciwko upadłemu nie jest przedwczesne. Przywołać w tym zakresie należy pogląd jaki Sąd Najwyższy wyprowadził na gruncie wcześniejszego stanu prawnego w świetle którego wierzycielowi nie należą się odsetki od chwili ogłoszenia upadłości tylko wówczas, gdy żąda zaspokojenia z funduszu masy, może ich natomiast dochodzić od upadłego po zakończeniu postępowania upadłościowego (tak też Sąd Najwyższy w motywach uchwały z dnia 30 marca 1992 r., III CZP 23/92, OSNC 1992 r., Nr 9, poz. 164). Zdaniem Sądu Apelacyjnego za wyrażonym w treści wyroku stanowiskiem w przedmiocie oddalenia powództwa, przemawia również to, że apelację od wyroku wniósł jedynie Syndyk, który reprezentuje interesy masy upadłości. To on od daty złożenia oświadczenia o wstąpieniu do postępowania był stroną, przeciwko której powód kierował swoje roszczenie i nie zgłaszał w tym zakresie żadnych wniosków. Mając na uwadze powyższe rozważania również z tej przyczyny, nie mógł Sąd uwzględnić żądania zasądzenia odsetek od dnia 13.06.2011r. skierowanego przeciwko Syndykowi. Zaznaczyć przy tym należy, że rozstrzygnięcie w zakresie oddalenia powództwa w tej części nie obejmuje roszczenia, z jakim strona może w przyszłości wystąpić bezpośrednio przeciwko upadłemu.

Co się zaś tyczy rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów postępowania przed Sądem I instancji, to bez względu na fakt umorzenia postępowania zasadnym było obciążenie kosztami strony pozwanej. Wbrew twierdzeniom apelującego postępowanie zostało wszczęte jeszcze przed ogłoszeniem upadłości, a przyczyną umorzenia postępowania w zakresie obejmującym należność główną oraz odsetki do dnia jego ogłoszenia, był fakt uwzględniania żądań strony powodowej w toku postępowania upadłościowego. Wobec powyższego należało przyjąć, że czynności przez nią podjęte przed ogłoszeniem upadłości były w pełni zasadne i z tego punktu widzenia to stronę powodową należy traktować jak wygrywająca proces. Sam fakt, że na skutek ogłoszenia upadłości doszło do wstąpienia do sprawy Syndyka i ostatecznie częściowego oddalenia powództwa, nie zmienia tej oceny, w szczególności biorąc pod uwagę wysokość roszczeń wpisanych na listę wierzytelności i zatwierdzonych przez sędziego-komisarza, która tworzy proporcja w jakiej strona ostatecznie utrzymała się ze swoimi żądaniami. Powyższe argumenty uzasadniają obciążenie całością kosztów postępowania strony pozwanej. Strona powodowa wytaczając powództwo poniosła koszty postępowania w wysokości

21.720 zł, na które składała się opłata od pozwu w kwocie 14.503 zł oraz wynagrodzenie pełnomocnika 7200 zł oraz kwota 17 zł tytułem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd Apelacyjny zmienił zaskarżony wyrok na podstawie art. 386 §1 k.p.c., a w pozostałym zakresie oddalił apelację na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego orzekł Sąd przyjmując za podstawę art. 100 k.p.c. Miał przy tym na uwadze to, że w toku postępowania apelacyjnego doszło do zmiany rozstrzygnięcia, poprzez umorzenie postępowania co do zasadniczej części roszczenia. Trzeba przy tym zaznaczyć, że rozstrzygnięcie to nie zostało wydane w wyniku czynności podjętych przez stronę pozwaną, w toku niniejszego postępowania. Jedyne zatem w zakresie w jakim strona powodowa podtrzymała swoje żądanie skierowane już przeciw Syndykowi, o zasądzenie dalszych odsetek ustawowych można przyjąć, że jest przegrywającą proces. Strona pozwana nie utrzymała się natomiast ze swoim żądaniem w zakresie w jakim kwestionowała rozstrzygnięcie o kosztach zawartych w nakazie, wnosząc o zasądzenie kosztów postępowania na jej rzecz. Wobec powyższego zaistniała podstawa do wzajemnego zniesienia kosztów postępowania apelacyjnego o czym sąd orzekł w pkt. 3 wyroku.